

Rekabet Kurumu Başkanlığından,

REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı : 2011-1-101 (Önaraştırma)
Karar Sayısı : 11-44/962-315
Karar Tarihi : 03.08.2011

A. TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

10 **Başkan** : Prof. Dr. Nurettin KALDIRIMCI
Üyeler : İsmail Hakkı KARAKELLE, Doç. Dr. Cevdet İlhan GÜNAY,
Reşit GÜRPINAR, Prof. Dr. Metin TOPRAK

B. RAPORTÖRLER : İsmail Atalay YOLCU, Çiğdem TUNÇEL, Fatma ATAÇ,
Başak ARSLAN

C. BAŞVURUDA

20 **BULUNANLAR** : - Üzümlü İpekyolu Akaryakıt A.Ş.
Erzincan-Erzurum Karayolu Üzeri 15. km Üzümlü/Erzincan
- Menderes Tarım Gıda Akaryakıt Tic. ve San. Ltd. Şti
Hüdavendigâr Mh. Dikkaldırım Cd. No:25/A Osmangazi/Bursa
- Arda Ambalaj Plastik Sanayi Tic. Ltd. Şti.
20 Temsilcileri: Av. Serkan ŞAHİN, Av. Canan ŞAHİN
Mansuroğlu Mah. 1593/1 Sok. No:30 K:4 D.12 Bayraklı/İzmir
- Doğan İnşaat Taah. Petrol Ürn. San. Tic. Ltd. Şti
Büklüm Sok. No:32/3 Kavaklıdere/Ankara
- Ümit SALTİK
Temsilcisi: Av. Arif MUTLU
İstasyon Cad. Esnaf Sitesi B Blok Kat 1 Ereğli/Konya
- Halim ESKİ
Temsilcisi: Av. Nurullah LAYIK
30 Gazi Cad. Davutoğlu İş Merkezi No:1/35 Çorum
- Ömer SÜMER - Halil SÜMER
Akkent Mah. Neptün Yalı Sitesi No:521 Kat:5
D:12 Yenişehir/Mersin
- İhbar

D. HAKKINDA ÖNARAŞTIRMA

YAPILAN : Lukoil Eurasia Petrol A.Ş.
Temsilcisi: Av. Dr. İ. Yılmaz ASLAN
Gazi Umur Paşa Sok. Bimar Plaza No:38/8 Balmumcu
Beşiktaş/İstanbul

40 **E. DOSYA KONUSU:** Lukoil Eurasia Petrol A.Ş. tarafından yapılan dikey anlaşmalar ve çeşitli uygulamalar yoluyla 4054 sayılı Kanun'un ve 2002/2 sayılı Tebliğ'in ihlal edildiği iddiası.

F. DOSYA EVRELERİ: Kurum kayıtlarına intikal eden ve aşağıda yer verilen şikayetler ile ilgili olarak hazırlanan 16.06.2011 tarih ve 2011-1-38/İİ-11-139.İAY sayılı İlk İnceleme Raporu, Rekabet Kurulunun 23.06.2011 tarihli toplantısında görüşülmüş ve 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun çerçevesinde bir soruşturma açılmasına gerek olup olmadığının belirlenmesi amacıyla, Kanun'un 40/1. maddesi uyarınca ilgili şirket hakkında önaraştırma yapılmasına karar verilmiştir. Bunun üzerine, 4054 sayılı Kanun ve 2002/2 sayılı Dikey Anlaşmalara İlişkin Grup Muafiyeti Tebliği'nin ilgili hükümleri uyarınca yapılan inceleme sonucunda düzenlenen

11-44/962-315

50 25.07.2011 tarih ve 2011-1-101/ÖA-11-139.İAY sayılı Öneri Raporu 27.07.2011 tarih ve REK.0.05.00.00-110/220 sayılı Başkanlık Önergesi ile 11-44 sayılı Kurul toplantısında görüşülerek karara bağlanmıştır.

G. İDDİALARIN ÖZETİ: Yapılan başvurularda özetle; Lukoil Eurasia Petrol A.Ş. (Lukoil)'nin şikayetçiler ile yaptığı dikey anlaşmaların ve çeşitli uygulamaların 4054 sayılı Kanun ile 2002/2 sayılı Tebliğ'e aykırı olduğu iddia edilmektedir.

H. RAPORTÖRLERİN GÖRÜŞÜ: İlgili raporda; Lukoil Eurasia Petrol A.Ş.'nin (Akpet Akaryakıt Dağıtım A.Ş., Akpet Gaz A.Ş.) bayileriyle yapmış oldukları dikey anlaşmalar ve çeşitli uygulamalar yoluyla 4054 sayılı Kanun'un ve 2002/2 sayılı Tebliğ'in ihlal edildiği iddiasına ilişkin olarak;

60 1)Lukoil ile,

- Üzümlü İpekyolu Akaryakıt A.Ş.
- Arda Ambalaj Plastik Sanayi Tic Ltd. Şti.
- Doğan İnşaat Taah. Petrol Ürn. San. Tic. Ltd. Şti.
- Halim Eski
- Ömer Sümer - Halil Sümer

arasındaki dikey ilişkinin sona erdirilmiş olması nedeniyle 4054 sayılı Kanun kapsamında herhangi bir işlem tesis edilmesine gerek olmadığı,

70 2) Lukoil ile Nazmiye Meriç arasındaki dikey ilişkinin halihazırda 2002/2 sayılı Tebliğ ile tanınan grup muafiyetinden yararlanması nedeniyle, söz konusu dikey ilişki ile ilgili olarak 4054 sayılı Kanun çerçevesinde herhangi bir işlem yapılmasına gerek olmadığı,

3) Lukoil ile,

- Menderes Tarım Gıda Akaryakıt Tic. ve San. Ltd. Şti.
- Ümit Saltık

arasındaki dikey ilişkilerin grup muafiyeti kapsamı dışında kaldığı ve Lukoil ile anılan bayiler arasındaki ve benzer nitelikteki tüm dikey ilişkilerin tapudan intifa terkinin suretiyle gerekçeli kararın tebliğinden itibaren en geç bir ay içinde sona erdirilmesi, aksi takdirde haklarında işlem başlatılacağı hususunda Lukoil'in bilgilendirilmesi gerektiği

görüşü ifade edilmiştir.

80 I. İNCELEME VE DEĞERLENDİRME

I.1. Lukoil Eurasia Petrol A.Ş. (Lukoil)

Aytemiz Akaryakıt Dağıtım ve Pazarlama A.Ş., genel kurulunun 06.12.2006 tarihli kararı uyarınca unvan değişikliğine giderek Akpet Akaryakıt Dağıtım A.Ş. (Akpet) unvanını almıştır. Akpet, Rekabet Kurulunun 14.08.2008 tarihli ve 08-50/748-304 sayılı kararı ile izin verilen işlem neticesinde Lukoil'e devredilmiştir. Lukoil hisselerinin yaklaşık %100'ü Lukoil Europe Holdings B.V.'ye aittir. Lukoil hâlihazırda Lukoil ve Akpet markalarıyla pazarda faaliyet göstermektedir¹.

I.2. Genel Değerlendirme

90 Akaryakıt sektöründeki dağıtım şirketlerinin bayileriyle yaptıkları dikey anlaşmalar ve bunlara ilişkin uygulamalar hakkında, Kurum kayıtlarına muhtelif tarihlerde intikal eden başvurular işbu dosya kapsamında değerlendirmeye alınmış olup, aşağıda açıklanacağı üzere, şikâyetler genel olarak, ilgili dağıtım şirketi ile bayisi arasındaki

¹ Kararın devamında Akpet ve Lukoil şirketleri "Lukoil" olarak anılacaktır.

dikey anlaşmaların 4054 sayılı Kanun ile 2002/2 sayılı Tebliğ'e aykırı olduğu iddialarını içermekte ve bu konuda gerekli işlemlerin yapılması talep edilmektedir.

100 Bilindiği üzere Total-Akdağ kararının Danıştay 13. Dairesi tarafından iptal edilmesi üzerine, 30.10.2008 tarihinde kararın Rekabet Kurulu tarafından yeniden tesis edilmesiyle bayilik sözleşmeleri ile bağlantılı ve onlarla birlikte değerlendirilen intifa, tapuya şerh edilmiş kira ve benzeri uzun süreli sözleşmelerin sürelerinin beş yıllık üst sınıra uygun hale getirilmesi gerektiği sonucuna ulaşılmıştır. Bununla birlikte, 05.03.2009 tarihli Barbaros-Altınbaş Petrol ve Polpet-Bölünmez Petrolcülük kararlarında uygulamaların esasları belirlenmiş, izleyen süreçte gerek bireysel muafiyet başvuruları gerekse şikayet başvuruları kapsamında birçok başvuru karara bağlanmıştır. Önerştirmaya konu iddialar akaryakıt sektöründe çeşitli şekillerde kurulan dikey anlaşmaların farklı türlerine ilişkin olmakla birlikte, tamamı benzer şekillerde daha önce gerek şikayet gerekse bireysel muafiyet başvurular şeklinde Rekabet Kurulunun önüne gelerek değerlendirilmiş ve benzer nitelikteki dikey ilişki çeşitleri bakımından içtihat birliği sağlanmıştır.

110 Söz konusu kararlar ve sektörle yapılan görüş alışverişi neticesinde Kuruma yapılan başvurular çerçevesinde, akaryakıt sektöründe çok çeşitli şekillerde kurulan dikey anlaşmalarla karşılaşmıştır. Bunlardan en yaygın olarak görülen anlaşma türünde, akaryakıt istasyonu ya da istasyon inşasına elverişli arsa/arazi maliki bayi adayı ile dağıtıcı arasında bayilik ilişkisinin kurulmasına esas teşkil eden bir protokol yapılmakta, söz konusu protokole yüklenilen taahhüde istinaden, malik tarafından dağıtıcı lehine ilgili taşınmaz üzerinde uzun süreli kira ya da intifa hakkı tanınmasını müteakiben taraflar arasında ayrıca bayilik sözleşmesi yapılmaktadır.

120 Bir başka anlaşma türünde ise bayilik faaliyeti yürütmek isteyen ancak akaryakıt istasyonu sahibi olmayan kişiler, malik ile anlaşarak taşınmaz üzerinde kira hakkı elde etmekte, söz konusu kira hakkına istinaden herhangi bir dağıtıcı ile bayilik ilişkisi kurulmaktadır. Bu süreçte, dağıtıcı ile prensipte anlaşılmasının ardından; dağıtıcı, bayi adayı ve malik arasında üçlü bir protokol yapılmakta veya protokol yapılmaksızın; malik tarafından ilgili taşınmaz üzerinde dağıtıcı lehine intifa hakkı tanınmakta; nihayetinde dağıtıcı ile taşınmaz üzerinde kira hakkını elinde bulunduran bayi arasında da bayilik sözleşmesi imzalanmaktadır.

130 Yine sektörde yaygın olarak görülen bir başka anlaşma türünde ise daha önce dağıtıcı lehine ilgili taşınmaz üzerinde kira ya da intifa hakkı tanıyan malik ile dağıtıcı arasında bayilik sözleşmesi yapılmakta ve istasyon bir müddet malik tarafından bayi sıfatıyla işletilmektedir. Daha sonra malik ile dağıtıcı arasındaki sözleşme herhangi bir sebeple sona erdiğinde, malik tarafından bulunan ve dağıtıcı tarafından onaylanan üçüncü bir kişi bayilik faaliyetini devralmakta ya da işletme hakkı doğrudan dağıtıcı tarafından üçüncü bir kişiye kullanılmaktadır.

Kuşkusuz, sektörde yukarıda sayılanlar dışında da çeşitli şekillerde kurulan ve sürdürülen dikey ilişkiler bulunmakla birlikte, işbu karar kapsamında gerek yukarıda sayılan anlaşma türlerine uyan gerekse de daha farklı nitelikteki anlaşmaların 4054 sayılı Kanun'a ve ilgili mevzuata uygunlukları değerlendirilmiştir.

1.2.1. Konu ile İlgili Mevzuat Hükümleri, Danıştay ve Rekabet Kurulu Kararları

140 2002/2 sayılı Tebliğ'in 2. maddesinde üretim ve dağıtım zincirinin farklı seviyelerinde faaliyet gösteren iki ya da daha fazla teşebbüs arasında belirli mal veya hizmetin alımı, satımı veya yeniden satımı amacıyla yapılan anlaşmalar "dikey anlaşma" olarak tanımlanmaktadır. Tebliğ'in 3. maddesinde rekabet etmeme yükümlülüğü "*alıcının anlaşma konusu mal veya hizmetlerle rekabet eden mal veya hizmetleri üretmesini, satın almasını, satmasını ya da yeniden satmasını engelleyen doğrudan veya dolaylı*

her türlü yükümlülük” olarak ifade edilmiştir. Tebliğ’in 5(a) maddesinde ise, *Tebliğ ile tanınan muafiyetin anlaşmalarda alıcıya getirilen belirsiz süreli veya süresi beş yılı aşan rekabet etmeme yükümlülüğüne uygulanmayacağı* hükme bağlanmıştır.

Rekabet Kurulunun konuya ilişkin olarak daha önce almış olduğu kararlar uyarınca, 18.09.2005 tarihinden önce yapılan ve bu tarih itibarıyla kalan süresi beş yılı aşan dikey anlaşmaların, 18.09.2010 tarihine kadar 2002/2 sayılı Tebliğ ile tanınan grup muafiyetinden yararlanma olanağı bulunmaktadır. 18.09.2005 tarihinden sonra yapılan dikey anlaşmalar ise yapıldıkları tarihten itibaren beş yıl süreyle 2002/2 sayılı Tebliğ ile düzenlenen grup muafiyeti kapsamındadır.

Bunun yanında 2002/2 sayılı Tebliğ’in 5. maddesinde, anlaşmalardaki rekabet etmeme yükümlülüklerine veya bu yükümlülüğün anlaşmanın asli bir parçası olduğu hallerde anlaşmanın tamamına yönelik olarak getirilen beş yıllık grup muafiyeti sınırına ilişkin olarak bir istisnai durum düzenlenmiştir. Söz konusu hüküm, *“Alıcının anlaşmaya dayalı faaliyetlerini sürdürürken kullanacağı tesisin mülkiyeti arazi ile birlikte veya alıcı ile bağlantısı olmayan üçüncü kişilerden sağlanan bir üst hakkı çerçevesinde sağlayıcıya ait ise yahut alıcı bu faaliyetini sağlayıcının alıcı ile bağlantısı olmayan üçüncü kişilerden elde ettiği bir aynı veya şahsi kullanım hakkının konusu olan bir tesiste sürdürecektse, alıcıya getirilen rekabet etmeme yükümlülüğü, söz konusu tesisin alıcı tarafından kullanıldığı süreye bağlanabilir; şu kadar ki, rekabet etmeme yükümlülüğü, bu sürenin beş yılı aşan kısmı bakımından, sadece alıcının söz konusu tesiste yürüteceği faaliyetini kapsar.”* şeklindedir.

2002/2 sayılı Tebliğ’in açıklanmasına ilişkin Kılavuz’un 36. paragrafında ise, Tebliğ’in 5. maddesinde dikey anlaşmalardaki rekabet etmeme yükümlülüklerine yönelik olarak düzenlenen istisna konusunda, *“Tebliğ’in 5 inci maddesi ile getirilen bu istisna, “öncelikle ve özellikle” ilişkinin başlangıcından itibaren üçüncü şahıslardan aynı ya da şahsi haklar kapsamında taşınmazın kullanma ve/veya yararlanma hakkının alınması ve bunu müteakiben tesisin bizzat sağlayıcı tarafından işletilmesi ya da kullanma/yararlanma hakkı veren ile hiçbir bağlantısı olmayan şahıslarla bayilik ilişkisinin kurulması ile sınırlıdır. Muafiyet kapsamındaki beş yıllık süre dolmadan; faaliyetlerin sona erdirilmesi, devralma vb. yollarla dikey anlaşmanın taraflarında değişiklik ortaya çıkması halinde muafiyetten yararlanılabilecek sürenin uzaması söz konusu değildir.”* şeklinde açıklama yer almaktadır.

Söz konusu hüküm ve açıklamalar dikkatle irdelendiğinde, bahse konu istisnadan yararlanmanın, öncelikle iki koşuldan birinin varlığına bağlı olduğu görülmektedir. Buna göre alıcı (bayi) anlaşmaya dayalı faaliyetini:

- ya doğrudan veya *alıcıyla hiçbir bağlantısı olmayan* üçüncü kişilerden sağlanan bir üst hakkı çerçevesinde sağlayıcıya (dağıtıcıya) ait tesis (akaryakıt istasyonu) üzerinde,

- ya da bizzat sağlayıcı tarafından *alıcıyla hiçbir bağlantısı olmayan* üçüncü kişilerden elde edilen bir aynı veya şahsi kullanım hakkına konu bir tesiste

sürdüremelidir.

Bunun yanı sıra Kılavuzda açıkça belirtildiği gibi, taraflar arasındaki dikey ilişkinin istisna hükmünden yararlanabilmesi için, söz konusu ilişkinin en baştan itibaren yukarıda belirtilen koşullara uygun olarak kurulması gerekmektedir. Nitekim Danıştay’ın TOTAL/Akdağ dosyasında, Rekabet Kurulu kararına karşı Danıştay 13. Dairesi’nin E.2006/1604 esas numarasına kayden açılan dava sonucunda verilen 13.05.2008 tarih ve K.2008/4196 sayılı kararın gerekçesi, bu değerlendirmeyi haklı kılmaktadır. Söz konusu kararda özetle; dağıtıcının bayiyle kurmuş olduğu hukuki ilişkinin yani taraflar arasındaki dikey anlaşmanın temelini işletme sözleşmesi ve kira

sözleşmesi olmak üzere iki sözleşmeye dayandığı belirtildikten sonra, Yüksek Mahkeme'nin, bayilik sözleşmesi de dahil olmak üzere anlaşmanın unsurlarında sonradan oluşacak değişikliklerin değil, anlaşmanın en baştan itibaren 2002/2 sayılı Tebliğ'e uygun olarak kurulup kurulmadığının dikkate alınması ve değerlendirmenin bu çerçevede yapılması gerektiğine işaret ettiği görülmektedir.

200 Bunun yanında konunun akaryakıt sektörü özelinde ayrı bir önemi de bulunmaktadır. Şöyle ki; akaryakıt sektöründe akaryakıt istasyonu olmaksızın istasyonlu bayilik faaliyeti yürütülememesi nedeniyle, dağıtım firmalarının ve bayilerin yürüttükleri ticari faaliyet ile istasyon arasında sıkı bir ilişki söz konusudur. Bu nedenle, 2002/2 sayılı Tebliğ'in 5. maddesinde sayılan özel durum bir yana bırakılırsa, beş yıllık rekabet yasağı süresinin esasen; "bir dağıtıcının bir istasyonu tek seferde yapacağı sözleşmeler yoluyla diğer dağıtıcıların faaliyetine kapatabileceği üst sınır" olarak yorumlanması gerekmektedir.

210 Diğer taraftan, Rekabet Kurulunun ve Danıştayın konuyla ilgili olarak daha önce almış olduğu kararlar ile de sabit olduğu üzere, intifa, tapuya şerh edilmiş kira veya benzer etkiye sahip sözleşmeler, bayi üzerindeki rekabet etmeme yükümlülüğünün süresinin 2002/2 sayılı Tebliğ ile düzenlenen beş yıllık üst sınırı fiili olarak aşmasına neden olmaktadır. Bu bakımdan, işbu dosya kapsamında yer alan ve rekabet yasağı içeren bayilik sözleşmeleri ve bunlarla bağlantılı intifa, kira gibi sözleşmelerin, aralarındaki hukuki ve iktisadi ilişki nedeniyle tek bir anlaşma olarak 2002/2 sayılı Tebliğ'e uygunluklarının değerlendirilmesi gerekmektedir.

1.2.2. Önarastırmaya Konu Dikey Anlaşmalar Bakımından Bireysel Muafiyet Değerlendirmesi

4054 sayılı Kanun'un "Muafiyet" başlıklı 5. maddesine göre, Rekabet Kurulu, bu maddede belirtilen koşulların tamamının varlığı halinde teşebbüsler arası anlaşma, uyumlu eylem ve teşebbüs birlikleri kararlarının 4. madde hükümlerinin uygulanmasından muaf tutulmasına karar verebilir: Bu koşullar 5. maddenin birinci fıkrasında aşağıdaki şekilde sayılmıştır:

- 220
- a. Malların üretim veya dağıtımı ile hizmetlerin sunulmasında yeni gelişme ve iyileşmelerin ya da ekonomik veya teknik gelişmenin sağlanması,
 - b. Tüketicinin bundan yarar sağlaması,
 - c. İlgili piyasanın önemli bir bölümünde rekabetin ortadan kalkmaması,
 - d. Rekabetin (a) ve (b) bentlerindeki amaçların elde edilmesi için zorunlu olandan fazla sınırlanmaması

230 Dikey anlaşmalarda yer alan rekabet etmeme yükümlülüklerine Tebliğ ile getirilen beş yıllık sürenin üzerinde bir süre için muafiyet tanınması ancak ve ancak çok istisnai hallerde makul görülebilir. Rekabet Kurulu tarafından akaryakıt sektöründeki dikey anlaşmalara bireysel muafiyet verilebilmesinin şartları 25.02.2010 tarih ve 10-19/229-87 sayılı Delta ve 18.03.2010 tarih ve 10-24/338-122 sayılı Total kararlarıyla belirlenmiş, söz konusu kararlardan sonraki tarihli muhtelif kararlarda da benzer nitelikteki anlaşmalara bireysel muafiyet tanınmıştır. Anılan kararlarda; dikey anlaşmaların, daha önce üzerinde hiçbir gerçek ve/veya tüzel kişi tarafından akaryakıt bayilik faaliyeti yapılmamış arsalar/araziler üzerinde kurulmuş yeni akaryakıt istasyonlarına ilişkin olmaları ve akaryakıt istasyonlarına özgü yatırımların dağıtıcı tarafından üstleniliyor olması dikkate alınarak, bayilerin beşinci yılın sonunda, dağıtım firması tarafından üstlenilen ilişkiye özgü yatırımın varsa kalan süreye tekabül eden bedelini ödeyerek anlaşmaları sona erdirebilmeleri konusunda tarafların anlaşmaları koşuluyla, 10 yıla kadar muafiyet tanınmasına karar verilmiştir.

240 Rekabet Kurulunun yukarıda anılan kararlarında ortaya koymuş olduğu koşulları sağlayan dikey anlaşmalara bireysel muafiyet tanınmış ve söz konusu dikey anlaşmalara ilişkin olarak ilgili bölümlerde ayrıntılı değerlendirme yapılmıştır. İlgili bölümlerde belirtilmeyen diğer anlaşmalar bakımından ise 2002/2 sayılı Tebliğ ile öngörülen sınırı aşan süreler için bireysel muafiyet tanınmasının mümkün olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

I.3. Lukoil Hakkındaki Şikayetlere İlişkin Tespit ve Değerlendirmeler

250 Aşağıda yer verilen şikayetçiler tarafından, ayrıntıları dosyada bulunan ve hakkında önaraştırma yapılan dağıtım firmasına ilişkin olarak özetle; intifa haklarının terkinine ilişkin başvurular yapıldığı anlaşılmaktadır. Bu şikayetler arasında intifa haklarının tapudan terkin etmelerine olanak sağlayacak şekilde vekaletname gönderildiği tespit edilenler açısından 4054 sayılı Kanun kapsamında herhangi bir işlem yapılmasına gerek olmadığı anlaşıldığından, ayrıntılı olarak iddialara ve tespitlere yer verilmeyerek değerlendirmelerde bulunulmuştur.

I.3.1. Üzümlü İpekyolu Akaryakıt A.Ş. (Üzümlü Akaryakıt), Arda Ambalaj Plastik Sanayi Tic Ltd. Şti. (Arda Plastik), Halim Eski (Özkanlar Akaryakıt), Doğan İnşaat Taah. Petrol Ürn. San. Tic. Ltd. Şti. (Doğan Petrol), Ömer Sümer - Halil Sümer

260 Dosyadaki bilgilere göre; yukarıdaki şikayetçiler tarafından yapılan başvurular ile ilgili olarak, söz konusu istasyonların bulunduğu taşınmazlar üzerindeki intifa haklarının tapudan terkin edilmesine olanak sağlayan vekaletnamelerin gönderilmiş olduğu anlaşılmaktadır. Bu çerçevede şikayete konu taşınmazlar üzerindeki intifa haklarının terkininin sağlanabileceği değerlendirilerek, söz konusu dikey ilişkiler ile ilgili olarak 4054 sayılı Kanun çerçevesinde herhangi bir işlem yapılmasına gerek görülmemiştir. Diğer taraftan, Halim Eski'nin başvurusunda yer alan intifa hakkı dışındaki diğer hususların ise, ortaklar arasındaki bir anlaşmazlıktan kaynaklandığı, bu nedenle 4054 sayılı Kanun'un kapsamı dışında olduğu değerlendirilmektedir.

I.3.2. Nazmiye Meriç (Özmeriç Petrol)

270 Kurum kayıtlarına 11.05.2011 tarih ve 3654 sayı ile giren başvuruda, Aydınlikevler Mahallesi Sivas Caddesi Sorgun-Yozgat adresinde faaliyet gösteren Nazmiye Meriç Petrol ile Lukoil arasında 8.12.2000 tarihinde sözleşme imzalandığı ve 23.01.2001 tarihinde Lukoil lehine 10 yıl süre ile intifa tesis edildiği; daha sonra 17.07.2007 tarihinde söz konusu bayiden tekrar 19 yıl süre ile intifa alındığı ve 25.07.2007'de de 5 yıllık bayilik sözleşmesi imzalandığı; Nazmiye Meriç Petrol ile Lukoil arasındaki dikey ilişkinin 08.12.2000 tarihinde başladığı ve ilgili mevzuat gereğince bayilik ilişkisinin 18.09.2010'da sona ermesi gerektiği halde bayinin bu durumu bilmemesi nedeniyle Lukoil tarafından intifanın kaldırılması ile ilgili herhangi bir işlem yapılmadığı belirtilerek konu ile ilgili gerekli işlemlerin yapılması talep edilmektedir

Konuyla ilgili olarak, Lukoil 'den 12.07.2011 tarihinde elde edilen bilgilerde özetle;

- 280 - Lukoil ile Nazmiye Meriç arasında 25.05.2007 tarihinde bir bayilik sözleşmesi akdedildiği ve 16.07.2007 tarihinde bayi tarafından maliki olduğu istasyon arazisi üzerinde Lukoil lehine 19 yıl süreli intifa tesis edildiği,
- Lukoil ile Nazmiye Meriç arasındaki bayilik ilişkisinin 25.05.2007 tarihinden daha geriye gittiğine dair herhangi bir belgeye ulaşmanın mümkün olmadığı,
- Lukoil ile Nazmiye Meriç arasındaki dikey ilişkinin daha geriye gittiği varsayılrsa dahi bayilik ilişkisi ile intifanın kurulması arasındaki sürenin iki aydan kısa olması nedeniyle Kurul'un önceki kararları ışığında işletmecisi malik ile Lukoil arasındaki

11-44/962-315

bayilik ilişkisinin yenilendiğini ve 25.05.2007 tarihinden itibaren yeni bir bayilik ilişkisinin başladığının kabul edilmesinin gerektiği

ifade edilmektedir.

290 Yukarıdaki açıklamalar ve dosya kapsamındaki bilgi ve belgeler çerçevesinde Lukoil ile Nazmiye Meriç arasındaki dikey ilişkinin 25.05.2007 tarihinden itibaren beş yıl süre ile 2002/2 sayılı Tebliğ ile tanınan grup muafiyetinden yararlandığı görülmüştür. Bu çerçevede, söz konusu dikey ilişki ile ilgili olarak 4054 sayılı Kanun çerçevesinde herhangi bir işlem yapılmasına gerek görülmemiştir.

I.3.3. Menderes Tarım Gıda Akaryakıt Tic. ve San. Ltd. Şti. (Menderes Akaryakıt),

300 Kurum kayıtlarına 18.04.2011 tarih ve 2921 sayı ile giren başvuruda, tapuda Bursa ili, Karacabey İlçesi, İkizce Köyü Mevkii, 5 Pafta, 2564 Parsel'de kayıtlı bulunan işletme üzerinde 20.07.2006 tarihinde Lukoil lehine 15 yıl süreli intifa hakkı tesis edildiği ve aynı tarihte taraflar arasında 5 yıl süreli bayilik anlaşması imzalandığı, intifa hakkının 20.07.2011 tarihine kadar 2002/2 sayılı Tebliğ ile tanınan muafiyetten yararlanabileceği belirtilmiş; ancak bu tarihten sonra Menderes Akaryakıt'ın sözleşme yapmaya zorlanması halinde Rekabet Kurulu tarafından 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi çerçevesinde işlem yapılacağı hususunun Lukoil'e bildirilmesi konusunda gerekli işlemin yapılması talep edilmiştir.

Konuyla ilgili olarak, Lukoil'den 12.07.2011 tarihinde elde edilen bilgilerde özetle;

- Lukoil ile Menderes Akaryakıt arasında 20.07.2006 tarihinde bayilik sözleşmesi imzalandığı ve aynı tarihte bayilik sözleşmesine konu olan istasyon arazisi üzerinde işletme ile bağlantılı malikler tarafından Lukoil lehine 15 yıl süreli intifa tescil ettirilmiş olduğu,
- 20.07.2011 tarihinde sona erecek olan bayilik ilişkisinin bu tarihe kadar grup muafiyetinden yararlanacağı,
- Lukoil'in 06.07.2011 tarihinde Beyoğlu 34. Noterliği marifetiyle terkin vekaletnamesi düzenlediği ancak bayilik ilişkisi sona ermediğinden söz konusu vekaletnameyi henüz ilgili şahıslara göndermediği,
- Lukoil'in bayi ile yeni bir dikey ilişki içine girmemesi halinde söz konusu vekaletnameyi tebliğ edeceği

ifade edilmiştir.

320 Yukarıdaki açıklamalar ve dosya kapsamındaki bilgi ve belgeler çerçevesinde, 20.07.2006 tarihinde taraflar arasında kurulan dikey ilişkinin 20.07.2011 tarihine kadar grup muafiyetinden faydalandığı görülmüştür. Ancak 20.07.2011 tarihinin geçmesi ile grup muafiyeti kapsamı dışında kalan taraflar arasındaki dikey ilişkinin, tapudan intifa terkinin suretiyle en geç 60 gün içinde sona erdirilmesi gerektiği, aksi takdirde haklarında işlem başlatılacağı hususunda Lukoil'in bilgilendirilmesinin uygun olacağı kanaatine varılmıştır.

I.3.4. Ümit Saltık (Özaslan Petrol)

330 Kurum kayıtlarına 04.04.2011 tarih ve 2529 sayı ile giren başvuruda, tapuda Niğde İli, Merkez İlçesi, Ovacık Köyü, Ağrivan Mevkii, 14 Pafta, 2185 Parsel'de kayıtlı bulunan taşınmazın 01.09.2008 tarihinde müvekkili tarafından alındığı; söz konusu gayrimenkul üzerinde 02.07.2003 tarihinde Lukoil lehine tanınmış 15 yıl süreli intifa hakkı bulunduğu, Ümit Saltık ile söz konusu dağıtım firması arasında herhangi bir bayilik sözleşmesinin de bulunmadığı hususları yer almaktadır. Ayrıca, Ümit Saltık tarafından 20.09.2010 tarihinde intifanın terkin edilmesi için Lukoil'e ihtarnama çekilmesine

11-44/962-315

rağmen Lukoil tarafından herhangi bir işlem yapılmadığı belirtilerek ilgili dağıtım şirketi hakkında gerekli işlemin yapılması talep edilmektedir.

Konuyla ilgili olarak, Lukoil'den 12.07.2011 tarihinde elde edilen bilgilerde özetle;

- Lukoil ile Ümit Saltık (Özaslan Petrol) arasında 15.07.2003 tarihinde bayilik sözleşmesi imzalandığı,
- Söz konusu bayinin lisansının 21.03.2005 tarihinde EPDK tarafından iptal edildiği,
- Halihazırda başvuruya konu akaryakıt istasyonunda başka bir bayi ile başka bir dağıtıcı arasındaki bayilik ilişkisinin devam ettiği,
- 340 - Dolayısıyla Lukoil'in intifa hakkı ile bir bayinin başka bir dağıtıcı ile bayilik ilişkisi kurmasını ve böylece başka bir dağıtıcının ilgili istasyona giriş yapmasını engellemediği,
- İlgili bayi ile Lukoil arasında fiilen devam eden bir bayilik ilişkisi olmadığı için Lukoil'in rekabet mevzuatına uyum süreci kapsamında bu bayiye yönelik bir girişimde bulunmadığı ve önceliğin uyarılma yönünde işlem yapılmasını mutlaka gerektiren dosyalara verildiği,
- En kısa zamanda bu bayi hakkında da intifanın terkinine ilişkin vekaletnamenin tanzim ederek ilgisine gönderileceği

ifade edilmektedir.

- 350 Yukarıdaki açıklamalar ve dosya kapsamındaki bilgi ve belgeler çerçevesinde, Lukoil ile Ümit Saltık arasında kurulan dikey ilişkinin 18.09.2010 tarihine kadar grup muafiyetinden faydalandığı görülmüştür. Ancak 18.09.2010 tarihinin geçmesi ile grup muafiyeti kapsamı dışında kalan dikey ilişkinin, tapudan intifa terkinin suretiyle en geç 60 gün içinde sona erdirilmesi gerektiği, aksi takdirde hakkında işlem başlatılacağı hususunda Lukoil'in bilgilendirilmesinin uygun olacağı değerlendirilmektedir.

J. SONUÇ

Düzenlenen rapora ve incelenen dosya kapsamına göre;

1) Lukoil Eurasia Petrol A.Ş. ile,

- Üzümlü İpekyolu Akaryakıt A.Ş.
- 360 - Arda Ambalaj Plastik Sanayi Tic. Ltd. Şti.
- Doğan İnşaat Taah.Petrol Ürn. San.Tic. Ltd. Şti.
- Halim Eski
- Ömer Sümer - Halil Sümer

arasındaki dikey ilişkinin sona erdirilmiş olması nedeniyle 4054 sayılı Kanun kapsamında herhangi bir işlem tesis edilmesine gerek olmadığına,

2) Lukoil Eurasia Petrol A.Ş. ile Nazmiye Meriç arasındaki dikey ilişkinin halihazırda 2002/2 sayılı Tebliğ ile tanınan grup muafiyetinden yararlanması nedeniyle, söz konusu dikey ilişki ile ilgili olarak 4054 sayılı Kanun çerçevesinde herhangi bir işlem yapılmasına gerek olmadığına,

370 3) Lukoil Eurasia Petrol A.Ş. ile,

- Menderes Tarım Gıda Akaryakıt Tic.ve San. Ltd. Şti.
- Ümit Saltık

arasındaki dikey ilişkilerin grup muafiyeti kapsamı dışında kaldığı ve Lukoil Eurasia Petrol A.Ş. ile anılan bayiler arasındaki ve benzer nitelikteki tüm dikey ilişkilerin tapudan intifa terkinin suretiyle gerekçeli kararın tebliğinden itibaren en geç 60 gün

11-44/962-315

içinde sonlandırmaları gerektiği, aksi takdirde haklarında 4054 sayılı Kanun çerçevesinde işlem başlatılacağı yönünde aynı Kanun'un 9. maddesinin üçüncü fıkrası çerçevesinde Lukoil Eurasia Petrol A.Ş.'ye görüş bildirilmesi hususunda Başkanlığın görevlendirilmesine

380 OYBİRLİĞİ ile karar verilmiştir.